

Izvor: danas.net.hr

Mladi Jack Andraka se zainteresirao za rak gušterače nakon što je njegov bliski prijatelj umro od te bolesti.

»Na internetu sam pronašao podatke prema kojima se 85 posto svih slučajeva raka gušterače ustanovi kasno, kad je nekome ostalo manje od dva posto šanse za preživljavanje. Pomislio sam da to nije u redu. Trebalo bi poduzeti nešto«, ispričao je Jack o prvom osjećaju koji ga je doveo do pronalaska jednostavnog i jeftinog testa kojim se rak gušterače može otkriti u ranoj fazi.

Jack se bacio na istraživanje i na internetu otkrio da je kod osoba koje imaju rak gušterače u krvi povećana razina proteina pod nazivom mesotelin. Istodobno je čitao i o nanosondama, te došao na ideju kako ih "obaviti" antitijelima na mesotelin i tako ih iskoristiti da otkriju rak gušterače. Poslao je mailove s idejom svog istraživanja na više od 200 adresa, te je dobio odgovor sa Sveučilišta Johns Hopkins u Baltimoreu.

Jackov mentor na Johns Hopkinsu bio je doktor Anirban Maitra.

»Moram priznati da sam u početku bio veoma iznenađen da jedan 15-godišnjak piše sve to. Želio sam upoznati očigledno talentiranog mladog čovjeka i saznati o čemu je on to želio razgovarati, pa sam ga pozvao da mi predstavi projekt. Ostavio je veoma snažan dojam«, prisjetio se Maitra.

ZA OTKRIĆE DOBIO 75.000 DOLARA

Tijekom 2011. godine Maitra je ustupio Jacku dio svog laboratorija, u kojem je tinejdžer sedam mjeseci svaki dan, iza škole i vikendom, radio na svom testu, te je razvio jednostavan papirnati senzor koji može otkriti mesotelin u kapljici krvi ili urina. Test pokazuje prisustvo raka gušterače i 90 posto je pouzdan.

»Senzor je 400 puta osjetljiviji, 168 puta brži i preko 26 tisuća puta jeftiniji. Košta tri centa po testu i traje samo pet minuta«, kaže mladi istraživač.

Od tada je Jack patentirao svoj test i sada radi na razvoju jednostavnog testa koji bi se mogao kupiti u slobodnoj prodaji. Također, osvojio je glavnu nagradu na Intelovom Međunarodnom sajmu znanosti i tehnologije, najvećem srednjoškolskom natjecanju na svijetu, održanom prošle godine u Pittsburghu, gdje je osvojio 75.000 dolara. Bio je najmlađi pobjednik dosad, a pobjedu je odnio u konkurenciji 1.500 studenata iz 70 zemalja.

»AKO JE OVO NAPRAVIO S 15, TKO ZNA ŠTO ĆE NAPRAVITI S 25 ILI 35«

»Jack Andraka je ime koje ćete čuti u narednih 10, 20 godina. Ako je to napravio s 15, tko zna što će napraviti kad bude imao 25 ili 35 godina«, kaže Maitra. Ipak, upozorava da će trebati još najmanje desetljeće dok se Jackovo otkriće počne primjenjivati u zdravstvu.

Treba reći i da je Jackova pobjeda uslijedila nakon više godina zanimanja za znanost. Njegovu su strast ohrabivali roditelji, inspirirani i uspjehom njegovog brata, koji je pobijedio na Intelovom sajmu 2010. godine. Danas Jack sudjeluje na konferencijama o tehnologiji širom svijeta, kao što je prestižna TED konferencija. Također, bivši američki predsjednik Bill Clinton ga je pozvao da sudjeluje na prošlogodišnjem sastanku Clintonove globalne inicijative, a primio je i poziv Bijele kuće da nazoči govoru Baracka Obame o stanju nacije 13. veljače. U svakom slučaju, zahvaljujući svojoj predanosti znanosti, Jack je u SAD-u postao »znanstvena rock-zvijezda«, ali još važnije: njegov test će vjerojatno spasiti mnoge živote.